

Poradnik dla społeczności lokalnych- ORGANIZACJA POŻYTKU PUBLICZNEGO

Krajowe Stowarzyszenie Sołtysów
grudzień, 2012 r.

Prezentacja została opracowana w ramach projektu pn.:
„Aktywnie dla dobra wspólnego” dofinansowanego ze
środków Programu Operacyjnego Fundusz Inicjatyw Obywatelskich

Spis treści

- Formy prawne organizacji pożytku publicznego
- Status organizacji pożytku publicznego
- Działalność pożytku publicznego
- Sfera pożytku publicznego
- Warunki dla organizacji pożytku publicznego
  - Okres prowadzenia działalności
  - Grupy docelowe
  - Działalność gospodarcza i przeznaczenie dochodów
  - Organy kontroli i nadzoru
  - Zarząd
  - Zapisy statutu
- Przywileje i obowiązki organizacji pożytku publicznego
- Sprawozdania
- Audyt
- Akty prawne
- Przydatne linki
- Źródła informacji

Formy prawne organizacji pożytku publicznego

- Organizacje pozarządowe, które posiadają osobowość prawną, od 2004 r. mogą starać się o uzyskanie dodatkowego statusu – statusu organizacji pożytku publicznego:
- Formy prawne OPP:
  - fundacja,
  - stowarzyszenie,
  - klub sportowy.
- Organizacje, które go uzyskały nazywamy organizacjami pożytku publicznego (w skrócie OPP).

Status organizacji pożytku publicznego

- Status OPP oznacza stan prawny organizacji spełnia wszystkie wymogi ustawy, aby zostać organizacją pożytku publicznego oraz uzyskała potwierdzenie tego faktu w Krajowym Rejestrze Sądowym.
- Status OPP uzyskuje się na wniosek.
  - Organizacja zainteresowana uzyskaniem statusu musi wystąpić do KRS o jego nadanie.
  - Sąd sprawdza, czy zostały spełnione wszystkie warunki stawiane przez ustawę.
  - Potwierdzeniem nabycia statusu OPP jest odpowiedni wpis do KRS.

Działalność pożytku publicznego

- Działalność społecznie użyteczna, prowadzona przez organizacje pozarządowe w sferze zadań publicznych określonych w ustawie o pożytku publicznym i wolontariacie.
- Aktywność prowadzona przez organizacje pozarządowe dla dobra społecznego w obszarach zadań publicznych, np.:
  - podtrzymywanie tradycji narodowej
  - upowszechnianie i ochrona praw kobiet
  - ochrona i promocja zdrowia
- Rodzaj prowadzonej działalności opisany jest w statucie organizacji, dlatego też mówimy o statutowej działalności pożytku publicznego.
- Statutowa działalność pożytku publicznego, może być prowadzona jako działalność nieodpłatna lub odpłatna. OPP, wykonując zadania statutowe, mogą oferować swoje usługi za darmo, ale mogą też pobierać za nie opłaty bez konieczności rejestrowania działalności gospodarczej.

Działalność pożytku publicznego a organizacja pożytku publicznego

- Warto odróżniać działalność pożytku publicznego od posiadania statusu organizacji pożytku publicznego. Działalność pożytku publicznego może być prowadzona nie tylko przez organizacje, które uzyskały status OPP.
- Oprócz organizacji pozarządowych działalność pożytku publicznego mogą prowadzić także:
  - organizacje kościelne i kościelne jednostki organizacyjne,
  - stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego,
  - spółdzielnie socjalne,
  - spółki akcyjne i spółki z ograniczoną odpowiedzialnością oraz kluby sportowe będące spółkami, które:
    - nie działają w celu osiągnięcia zysku
    - przeznaczają całość dochodu na realizację celów statutowych
    - nie przeznaczają zysku do podziału między swoich udziałowców, akcjonariuszy i pracowników

Sfera pożytku publicznego

- pomoc społeczna, w tym pomoc rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywanie szans tych rodzin i osób;
- działalność na rzecz integracji i reintegracji zawodowej i społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym;
- działalność charytatywna;
- podtrzymywanie i upowszechnianie tradycji narodowej, pielęgnowanie polskości oraz rozwój świadomości narodowej, obywatelskiej i kulturowej;
- działalność na rzecz mniejszości narodowych i etnicznych oraz języka regionalnego;
- ochrona i promocja zdrowia;
- działalność na rzecz osób niepełnosprawnych;
- promocja zatrudnienia i aktywizacja zawodowa osób pozostających bez pracy i zagrożonych zwolnieniem z pracy;
- działalność na rzecz równych praw kobiet i mężczyzn;
- działalność na rzecz osób w wieku emerytalnym;

Sfera pożytku publicznego

- działalność wspomagająca rozwój gospodarczy, w tym rozwój przedsiębiorczości;
- działalność wspomagająca rozwój techniki, wynalazczość i innowacyjność oraz rozpowszechnianie i wdrażanie nowych rozwiązań technicznych w praktyce gospodarczej;
- działalność wspomagająca rozwój wspólnot i społeczności lokalnych;
- nauka, szkolnictwo wyższe, edukacja, oświata i wychowanie;
- wypoczynek dzieci i młodzieży;
- kultura, sztuka, ochrona dóbr kultury i dziedzictwa narodowego;
- wspieranie i upowszechnianie kultury fizycznej i sportu;
- ekologia i ochrona zwierząt oraz ochrona dziedzictwa przyrodniczego;
- turystyka i krajoznawstwo;
- porządek i bezpieczeństwo publiczne;
- obronność państwa i działalność Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej;

Sfera pożytku publicznego

- upowszechnianie i ochrona wolności i praw człowieka oraz swobód obywatelskich, a także działania wspomagające rozwój demokracji;
- ratownictwo i ochrona ludności;
- pomoc ofiarom katastrof, klęsk żywiołowych, konfliktów zbrojnych i wojen w kraju i za granicą;
- upowszechnianie i ochrona praw konsumentów;
- działalność na rzecz integracji europejskiej oraz rozwijania kontaktów i współpracy między społeczeństwami;
- promocja i organizacja wolontariatu;
- pomoc Polonii i Polakom za granicą;
- działalność na rzecz kombatantów i osób represjonowanych;
- promocja Rzeczypospolitej Polskiej za granicą;
- działalność na rzecz rodziny, macierzyństwa, rodzicielstwa, upowszechnianie i ochrona praw dziecka;
- przeciwdziałanie uzależnieniom i patologiom społecznym.

Nie każda NGO to OPP

- Większość organizacji działających w Polsce prowadzi działania, które nazwalibyśmy działalnością pożytku publicznego (działają na rzecz nauki, edukacji, oświaty i wychowania, ekologii, ochrony zdrowia, pomocy osobom niepełnosprawnym itd.).
- Organizacje te nie stają się jednak automatycznie organizacjami pożytku publicznego. Nie wystarczy podejmować się zadań ważnych, potrzebnych z punktu widzenia ogółu, czy jakiejś grupy będącej, na tle społeczeństwa, np. w trudnej sytuacji życiowej lub materialnej.
- Prowadzenie takiej działalności to tylko jeden z warunków, który trzeba spełniać, aby móc stać się organizacją pożytku publicznego, czyli oficjalnie uzyskać taki status.
- Działalność pożytku publicznego i spełnianie wszystkich wymogów stawianych przez ustawę muszą zostać potwierdzone przez sąd (KRS).

Kto nie może ubiegać się o status OPP

- O status OPP nie mogą ubiegać się przede wszystkim podmioty, które należą do sektora finansów publicznych:
  - państwowe szkoły wyższe,
  - jednostki badawczo-rozwojowe,
  - samodzielne publiczne zakłady opieki zdrowotnej
- Podmioty, które działają w celu osiągnięcia zysku.
- Spośród organizacji pozarządowych o status OPP nie mogą ubiegać się:
  - partie polityczne;
  - związki zawodowe i organizacje pracodawców;
  - samorządy zawodowe;
  - fundacje utworzone przez partie polityczne;
  - a także niebędące organizacjami pozarządowymi:
  - spółdzielnie socjalne.

Warunki dla organizacji pożytku publicznego

- Okres prowadzenia działalności
- Grupy docelowe
- Działalność gospodarcza i przeznaczenie dochodów
- Organy kontroli i nadzoru
- Zarząd
- Zapisy statutu

Okres prowadzenia działalności

- Organizacją pożytku publicznego może zostać podmiot, który prowadzi działalność pożytku publicznego **nieprzerwanie co najmniej przez 2 lata.**

Grupy docelowe

- OPP adresuje swoją działalność statutową do ogółu społeczności lub określonej grupy, pod warunkiem, że grupa ta jest wyodrębniona ze względu na szczególnie trudną sytuację życiową lub materialną w stosunku do społeczeństwa.
- Przez działanie na rzecz ogółu społeczności należy rozumieć takie działanie organizacji, które jest skierowane do pewnego szerokiego kręgu odbiorców, wyodrębnionego ze względu na różne kryteria, np.:
  - kryterium terytorialne - społeczność danego osiedla, wsi lub miejscowości,
  - kryterium środowiska - społeczność szkolna, akademicka, religijna,
  - kryterium etniczne - społeczność Romów w Polsce.
- Warunek zostanie spełniony również wtedy, gdy organizacja nie ogranicza w żaden sposób zakresu swojego działania do określonej społeczności i działa na rzecz całego społeczeństwa (np. celem działania organizacji jest wspieranie rozwoju społeczeństwa obywatelskiego, działanie na rzecz porządku i bezpieczeństwa).
- Działalność statutowa OPP nie może się ograniczać tylko do działalności na rzecz własnych członków.

Działalność gospodarcza i przeznaczenie dochodów

- Organizacja może prowadzić działalność gospodarczą wyłącznie jako dodatkową w stosunku do działalności pożytku publicznego.
- Cały dochód organizacji (nadwyżka przychodów nad kosztami) przeznaczany jest na działalność pożytku publicznego.

Organy kontroli i nadzoru

- Organizacja ma statutowy kolegialny organ kontroli lub nadzoru, odrębny od organu zarządzającego i niepodlegający mu w zakresie wykonywania kontroli wewnętrznej lub nadzoru.
- Członkowie organu kontroli i nadzoru:
  - nie mogą być członkami organu zarządzającego ani pozostawać z nimi w związku małżeńskim, we wspólnym pożyciu, w stosunku pokrewieństwa, powinowactwa lub podległości służbowej;
  - nie byli skazani prawomocnym wyrokiem za przestępstwo umyślne ścigane z oskarżenia publicznego lub przestępstwo skarbowe;
  - mogą otrzymywać z tytułu pełnienia funkcji w takim organie zwrot uzasadnionych kosztów lub wynagrodzenie w wysokości nie wyższej niż przeciętne miesięczne wynagrodzenie w sektorze przedsiębiorstw ogłoszone przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego za rok poprzedni).

Zarząd

- Członkowie organu zarządzającego nie byli skazani prawomocnym wyrokiem za przestępstwo umyślne ścigane z oskarżenia publicznego lub przestępstwo skarbowe.
- Jest to nowy warunek jaki pojawił się w znowelizowanej ustawie.
- Do wniosku o status OPP dołącza się oświadczenia o niekaralności pomimo tego, że takie zapisy znajdują się w statucie.

Zapisy statutu

- Statut organizacji (lub inne akty wewnętrzne np. jeśli organizacja ubiegająca się o status OPP nie działa na podstawie statutu, ale innych dokumentów) musi zabraniać:
  - udzielania pożyczek lub zabezpieczania zobowiązań majątkiem organizacji w stosunku do jej członków, członków organów lub pracowników oraz osób, będących dla nich „osobami bliskimi”,
  - przekazywania ich majątku na rzecz ich członków, członków organów lub pracowników oraz ich osób bliskich, na zasadach innych niż w stosunku do osób trzecich, w szczególności jeżeli przekazanie to następuje bezpłatnie lub na preferencyjnych warunkach;
  - wykorzystywania majątku na rzecz członków, członków organów lub pracowników oraz ich osób bliskich na zasadach innych niż w stosunku do osób trzecich chyba, że to wykorzystanie bezpośrednio wynika z celu statutowego;
  - zakupu towarów lub usług od podmiotów, w których uczestniczą członkowie organizacji, członkowie jej organów lub pracownicy oraz ich osób bliskich, na zasadach innych niż w stosunku do osób trzecich lub po cenach wyższych niż rynkowe.

Status OPP a działalność gospodarcza

- Prowadzenie działalności gospodarczej nie jest przeszkodą do uzyskania statusu OPP.
- Działalność gospodarcza może być jednak prowadzona wyłącznie jako dodatkowa w stosunku do działalności pożytku publicznego oraz cały dochód („nadwyżkę przychodów nad kosztami”) przeznaczany jest na działalność statutową.
- Oznacza to, że cel zarobkowy nie może górować nad celami statutowymi, których realizacja powinna być dla organizacji podstawową, najistotniejszą aktywnością.
- Prowadzenie działalności gospodarczej może mieć charakter pomocniczy tzn. może jedynie służyć pozyskiwaniu środków na realizowanie zadań statutowych.
- Nie ma jednoznacznej definicji, co oznacza pojęcie działalności gospodarczej jako „dodatkowej”. Jak dotychczas powszechnie przyjmowano, że przychody uzyskane z jej tytułu stanowią mniejszą część wszystkich przychodów uzyskanych przez organizację.

Status OPP dla oddziału

- Organizacje, które mają w statutach zapisaną możliwość powoływania jednostek terenowych, muszą mieć jednocześnie zapisy określające, czy jednostki te mogą uzyskiwać osobowość prawną czy też nie.
- O status OPP mogą starać się, niezależnie od zarządu głównego organizacji, jednostki terenowe mające osobowość prawną. Problem z ubieganiem się tych oddziałów o status OPP wiąże się jednak z koniecznością dostosowania statutu całej organizacji do wymogów ustawy.
- W przypadku oddziałów z osobowością prawną fakt, że są samodzielne wobec organizacji macierzystej ma skutek również taki, że jeśli organizacja macierzysta uzyska status OPP – one go nie uzyskują automatycznie. Muszą wystąpić samodzielnie o jego nadanie. Oddziały bez osobowości prawnej nie mogą samodzielnie ubiegać się o status OPP. Otrzymują go jednak automatycznie w momencie, kiedy jednostka macierzysta wystąpi o nadanie statusu i go uzyska.

Przywileje OPP

- prawo do otrzymywania 1% podatku od osób,
- prawo do nieodpłatnego informowania przez radio i telewizję publiczną o działalności organizacji,
- możliwość korzystania z pomocy poborowych, skierowanych do odbycia służby zastępczej,
- możliwość użytkowania nieruchomości należących do Skarbu Państwa lub samorządu terytorialnego na preferencyjnych warunkach,
- możliwość angażowania do zbiórek publicznych małoletnich wolontariuszy ,
- możliwość zwolnienia z podatku VAT,
- zwolnienie od:
  - podatku dochodowego,
  - podatku od nieruchomości,
  - opłat skarbowych.

1%

- 1% to jedna setna część podatku dochodowego od osób fizycznych (sposób finansowego wsparcia), którą podatnik może przekazać wybranej przez siebie organizacji pożytku publicznego.
- 1 % nie jest darowizną ani ulgą.
- Jest to przejaw demokracji bezpośredniej. Każdy polski podatnik może samodzielnie zdecydować do kogo trafi część podatku dochodowego, który powinien zapłacić państwu. Jeśli nie zdecydujemy się na przekazanie 1% organizacji pożytku publicznego, podatek za dany rok trafi do „wspólnego worka”.
- Z prawnopodatkowego punktu widzenia nie dysponujemy własnymi pieniędzmi, a tylko korzystamy z "uprzejmości" państwa, które pozwala nam samodzielnie zdecydować, gdzie trafią państwowe pieniądze.

Kto może otrzymywać 1%

- Nie wszystkie OPP mogą korzystać z przywileju otrzymywania 1%, zależy on bowiem od spełnienia dodatkowych wymagań.
- **Organizacje dopiero uzyskujące status OPP.**
  - Muszą uzyskać status OPP, czyli mieć w KRS wpis o jego nadaniu, najpóźniej do dnia 30 listopada (włącznie z tym dniem) roku podatkowego, za który podatnik podatku dochodowego od osób fizycznych może przekazać 1% podatku.
- **Organizacje posiadające już status OPP.**
  - OPP, które uzyskały status w latach wcześniejszych niż rok podatkowy, za który podatnik podatku dochodowego od osób fizycznych może przekazać 1% podatku, muszą wypełnić obowiązki sprawozdawcze. Chodzi o obowiązek sporządzenia i przesłania do odpowiednich urzędów ich rocznego sprawozdania merytorycznego oraz finansowego (Organizacje, które nie wypełnią tych obowiązków, nie zostaną uwzględnione na wykazie OPP uprawnionych do otrzymywania 1% podatku.)
- W wykazie nie są także umieszczane OPP, w stosunku do których rozpoczęto procedurę likwidacji lub ogłoszono upadłość.

Rejestr OPP uprawnionych do otrzymywania 1%

- OPP, po spełnieniu ustawowych warunków, znajdzie się na elektronicznym wykazie OPP uprawnionych do otrzymywania 1% prowadzonym przez Ministra Pracy i Polityki Społecznej.
- Wykaz jest umieszczany na stronie internetowej Biuletynu Informacji Publicznej.
- Pierwsza wersja wykazu jest publikowana nie później niż 15 grudnia roku, za który podatnik podatku dochodowego od osób fizycznych może przekazać 1% podatku
- Wykaz na dzień 15 stycznia zawiera numery kont bankowych organizacji, które otrzymały status OPP w latach wcześniejszych niż rok podatkowy, za który podatnik podatku dochodowego od osób fizycznych może przekazać 1% (np. rok, dwa lata wcześniej), i już wtedy przekazały numer konta bankowego do swojego urzędu skarbowego.
- Wykaz na dzień 15 lutego zawiera numery kont bankowych wszystkich OPP uprawnionych do otrzymywania 1%.
- Ostateczna wersja wykazu organizacji pożytku publicznego uprawnionych do otrzymywania 1% podatku za rok poprzedni jest publikowana 15 marca w Biuletynie Informacji Publicznej MPiPS. Zawiera ona nazwę i numeru KRS oraz numery rachunków bankowych organizacji przeznaczone do wpłat 1%.

Kto może przekazać 1%

- 1% podatku mogą przekazać organizacjom mającym status pożytku publicznego rozliczający się w Polsce:
  - podatnicy podatku dochodowego od osób fizycznych (w tym m.in. podatnicy uzyskujący dochody z odpłatnego zbycia papierów wartościowych),
  - podatnicy opodatkowani ryczałtem od przychodów ewidencjonowanych,
  - podatnicy prowadzący jednoosobową działalność gospodarczą i korzystający z liniowej, 19-procentowej stawki podatku.
  - emeryci, pod warunkiem, że samodzielnie wypełnią PIT-37 i zrezygnują z pomocy ZUS w tym zakresie. Podobna zasada dotyczy osób, które są rozliczane przez pracodawcę.

Kiedy OPP otrzyma 1%

- Przekazywaniem pieniędzy z 1% zajmują się urzędy skarbowe (US), a warunkiem przekazania jest złożenie przez podatnika deklaracji w terminie i zapłacenie przez niego podatku (w pełnej wysokości).
- Przekazana kwota jest pomniejszana o koszty przelewu.
- Urzędy skarbowe mają obowiązek przekazania organizacji środków z 1% w okresie od maja do końca lipca roku następującego po roku podatkowym, za który składane jest zeznanie.
- Jeśli podatnik błędnie zawyżył swój podatek (i tym samym zadeklarował „za duży” 1% dla wybranej organizacji pożytku publicznego), a przy korekcie zeznania okazało się, że podatek należny jest mniejszy i urząd skarbowy powinien podatnikowi zwrócić nadpłacony pieniądze – wówczas urząd skarbowy nie będzie domagał się od organizacji zwrotu zawyżonej kwoty 1%.

Przeznaczenie 1%

- Pieniądze z 1% otrzymane przez OPP mogą być wydane wyłącznie na prowadzenie działalności pożytku publicznego.
- Informację, na co zostały spożytkowane środki z 1%, organizacja pożytku publicznego ma obowiązek umieścić w swoim sprawozdaniu merytorycznym, zgodnie z wzorem określonym w rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Jest to sprawozdanie jawne, publikowane m.in. na stronie internetowej danej organizacji.

Czy zbieranie 1% to zbiórka publiczna?

- Zbieranie pieniędzy na 1% nie jest zbiórką publiczną.
- Aby zbierać pieniądze w czasie zbiórki publicznej – trzeba najpierw wystąpić do Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji o odpowiednie zezwolenie
- Aby korzystać z wpłat 1% organizacja nie musi więc ubiegać się o zezwolenie na zbiórkę publiczną, ale musi mieć status organizacji pożytku publicznego.

Obowiązki OPP

- Dostosowanie statutu do wymagań przewidzianych przez ustawę
  - Jeżeli organizacja chce starać się o nadanie statusu OPP musi dokonać odpowiednich zmian w statucie. Zmiany w statucie muszą być zgłoszone do KRS.
- Sporządzanie i upublicznianie sprawozdań z działalności
- Wyodrębnienie działalności przez tzw. organizacje
  - Organizacje kościelne i wyznaniowe, które prowadzą działalność w sferze pożytku publicznego muszą wyodrębnić tę działalność w sposób zapewniający należyłą identyfikację pod względem organizacyjnym i rachunkowym.

Sprawozdawczość OPP

- Organizacja mająca status OPP, ma obowiązek sporządzenia i zatwierdzenia rocznego sprawozdania finansowego. Organizacje pożytku publicznego dodatkowo mają także obowiązek sporządzenia rocznego sprawozdania merytorycznego.
- Po zatwierdzeniu sprawozdania finansowego OPP mają obowiązek opublikować (zamieścić) sprawozdanie merytoryczne i zatwierdzone sprawozdanie finansowe (czyli po podjęciu uchwały o zatwierdzeniu sprawozdania, samej uchwały w bazie się nie umieszcza) w internetowej bazie sprawozdań prowadzonej przez MPiPS (<http://www.pozytek.gov.pl/Opublikuj,sprawozdanie,w,bazie,742.html>) w terminie:
  - do 15 lipca – dotyczy to OPP, których rok obrotowy jest taki sam jak rok kalendarzowy
  - w ciągu 15 dni od daty zatwierdzenia sprawozdania finansowego – dotyczy to OPP, których rok obrotowy różni się od roku kalendarzowego.
- Sprawozdanie zatwierdzone przez odpowiednie władze organizacji (np. walne zebranie, radę fundacji) musi być przyjęte najpóźniej do końca szóstego miesiąca od dnia zakończenia roku obrotowego.
- Od 2012 r., OPP nie mają już obowiązku wysyłania sprawozdań w wersji papierowej do MPiPS.

Upublicznienie sprawozdań

- Organizacje pożytku publicznego mają obowiązek upublicznić swoje sprawozdanie merytoryczne i finansowe w sposób umożliwiający zapoznanie się z jego treścią wszystkim zainteresowanym osobom, w tym także poprzez umieszczenie sprawozdań na swojej stronie internetowej.
- Publikacja sprawozdań w bazie i umieszczenie ich na stronie internetowej to dodatkowe obowiązki sprawozdawcze wynikające z faktu posiadania statusu organizacji pożytku publicznego.
- Poza tym OPP, tak jak każda inna organizacja, musi jeszcze przelać sprawozdanie finansowe do urzędu skarbowego, a jeśli prowadzi działalność gospodarczą to także do KRS. Dodatkowo, fundacje, które mają status OPP sporządzają i wysyłają także sprawozdanie ze swojej działalności do ministra.

Sprawozdanie merytoryczne

- Roczne sprawozdanie merytoryczne sporządza się zgodnie z wytycznymi określonymi w rozporządzeniu MPiPS w sprawie wzoru sprawozdania merytorycznego OPP. Weszło ono w życie od 1 stycznia 2012 r. zatem obowiązuje przy składaniu sprawozdań za 2011 r. W szczególności sprawozdanie powinno zawierać najważniejsze informacje o: działalności pożytku publicznego danej OPP w okresie sprawozdawczym; o wydatkowaniu pieniędzy pochodzących z 1% podatku dochodowego od osób fizycznych.
- W rozporządzeniu określono wzór sprawozdania.

Wzór sprawozdania

- I. dane organizacji (m.in. nazwa, adres, numer KRS, data uzyskania statusu OPP a także informacje o członkach zarządu i organu nadzoru wewnętrznego oraz o celach statutowych i sposobach realizacji celów statutowych),
- II. charakterystyka działalności organizacji pożytku publicznego w okresie sprawozdawczym (m.in. opis głównych działań prowadzonych przez organizację, liczba odbiorców działań, informacje o działalności nieodpłatnej, odpłatnej i gospodarczej prowadzonej przez organizację),
- III. przychody i koszty organizacji pożytku publicznego w okresie sprawozdawczym (informacje o przychodach organizacji z podziałem na rodzaje, sposobie wydawania środków z 1%, kosztach działania organizacji również z podziałem na rodzaje),
- IV. korzystanie z uprawnień w okresie sprawozdawczym (w tym dziale wymienione są takie przywileje organizacji pożytku publicznego jak zwolnienia z podatków, opłat sądowych ale także korzystanie z uprawnień do nabywania, użytkowania wieczystego na szczególnych zasadach nieruchomości Skarbu Państwa),
- V. personel organizacji pożytku publicznego w okresie sprawozdawczym (informacje o pracownikach, członkach i wolontariuszach),

Wzór sprawozdania

- VI. wynagrodzenia w okresie sprawozdawczym (łącznie kwota wynagrodzeń z podziałem na umowy o pracę i umowy cywilnoprawne oraz wysokość przeciętnego i najwyższego wynagrodzenia wypłaconą pracownikom, członkom zarządów, członkom organu nadzoru),
- VII. informacja o udzielonych przez organizację pożyczkach pieniężnych w okresie sprawozdawczym
- VIII. informacja o działalności zleconej organizacji pożytku publicznego przez administrację publiczną w okresie sprawozdawczym (podaje się nazwy zadań i kwoty dotacji udzielonych przez samorząd oraz administrację rządową),
- IX. informacja dotycząca realizowanych przez organizację pożytku publicznego zamówień publicznych w okresie sprawozdawczym (podaje się nazwy kwoty zamówień),
- X. informacje uzupełniające

Warunki formalne sprawozdania

- Sprawozdanie powinno zostać podpisane przez właściwe osoby. Choć w rozporządzeniu nie ma wprost takiego wymogu warto zwrócić uwagę, żeby sprawozdanie podpisano zgodnie ze sposobem reprezentacji określonym w statucie.
- Formularz należy wypełnić w języku polskim, drukowanymi literami;
- Sprawozdawca wypełnia tylko przeznaczone dla niego białe pola;
- We wszystkich pytaniach, w których istnieje możliwość wyboru odpowiedzi, należy zaznaczyć właściwe odpowiedzi znakiem X;
- We wszystkich polach, w których nie będą wpisane odpowiednie informacje, należy wstawić pojedynczy znak myślnika (-);
- Od 1 stycznia 2013 r. zaczną obowiązywać dwa wzory sprawozdania merytorycznego: jeden dla OPP, które osiągnęły w roku obrotowym przychód powyżej 100 tys. zł, a drugi dla OPP, które miały w roku obrotowym przychód nieprzekraczający 100 tys. zł (dla nich będzie obowiązywało tzw. uproszczone sprawozdanie merytoryczne).
- Zarówno ogólny (podstawowy), jak i uproszczony wzór sprawozdania, zostały opublikowane w nowym rozporządzeniu MPiPS w treści obowiązującej od 1 stycznia 2013 r.

Sprawozdanie finansowe

- Sprawozdanie finansowe składa się z:
  - bilansu;
  - rachunku zysku i strat (w przypadku organizacji nieprowadzących działalności gospodarczej zwany rachunkiem wyników)
  - informacji dodatkowej.
- Podstawowe wzory tych dokumentów zawiera ustawa o rachunkowości.
- Organizacje nieprowadzące działalności gospodarczej mogą zastosować formularze uproszczone.
- Sprawozdanie finansowe musi sporządzić każda organizacja do końca trzeciego miesiąca od dnia bilansowego (dnia zakończenia roku finansowego), czyli dla większości organizacji do 31 marca.
- Następnie sprawozdanie finansowe musi być zatwierdzone przez władze organizacji (np. walne zebranie, radę fundacji – w zależności od zapisów w jej statucie) najpóźniej do końca szóstego miesiąca od dnia zakończenia roku obrotowego, czyli dla większości organizacji do 30 czerwca.

Publikacja sprawozdania w Monitorze Polskim B

- Jeżeli są spełnione przynajmniej 2 z 3 wymienionych poniżej warunków:

- średnioroczne zatrudnienie w przeliczeniu na pełne etaty wyniosło co najmniej 50 osób,
- suma aktywów bilansu na koniec roku obrotowego stanowiła równowartość w walucie polskiej co najmniej 2,5 mln euro,
- przychody netto ze sprzedaży towarów i produktów oraz operacji finansowych za rok obrotowy stanowiły równowartość w walucie polskiej co najmniej 5 mln euro.

sprawozdanie finansowe powinno zostać opublikowane w Monitorze Polskim "B" w ciągu 15 dni od daty zatwierdzenia sprawozdania finansowego przez władze organizacji (np. zarząd, walne zebranie, radę fundacji).

- Koszt publikacji w 2012 r. wynosi 792,28 zł za jedną opublikowaną stronę.

Sprawozdanie a KRS

- Obowiązek wysłania sprawozdania merytorycznego do KRS zależy od tego czy OPP prowadzi działalność gospodarczą.
- Jeśli tak, to ma obowiązek przesłać do KRS sprawozdanie finansowe wraz z uchwałą zatwierdzającą to sprawozdanie i opinią audytora (jeśli była wymagana) w terminie 15 dni od daty zatwierdzenia sprawozdania finansowego.
- Nowelizacja ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie z dnia 22 stycznia 2010 r. zniósła obowiązek przesyłania przez OPP sprawozdania merytorycznego do KRS .

Zatrudnianie pracowników przez OPP

- OPP, zatrudniająca pracowników, powinna kierować się takimi samymi zasadami i przepisami, jak każda inna organizacja pozarządowa, która jest pracodawcą. Przy czym – przy ustalaniu wynagrodzenia za wykonywaną pracę – trzeba uważać, aby nie spowodowało to, że prowadzona odpłatna działalność pożytku przekształca się w działalność gospodarczą.
- Z przepisów wynika, że działalność odpłatna pożytku publicznego organizacji pozarządowej stanowi działalność gospodarczą m. in. jeżeli przeciętne miesięczne wynagrodzenie osoby fizycznej z tytułu zatrudnienia przy wykonywaniu statutowej działalności odpłatnej pożytku publicznego, za okres ostatnich 3 miesięcy, przekracza 3-krotność przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego w sektorze przedsiębiorstw ogłoszonego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego za rok poprzedni.
- Przez wynagrodzenie rozumie się wynagrodzenie z tytułu świadczenia pracy lub usług, niezależnie od sposobu nawiązania stosunku pracy lub rodzaju i treści umowy cywilnoprawnej z osobą fizyczną.

Audyt

- Fakt bycia organizacją pożytku publicznego nie zwalnia organizacji z obowiązku badania (czyli audytu) i ogłaszania sprawozdań finansowych, który narzuca art. 64 pkt 4 ustawy o rachunkowości. Jednakże przepis ten dotyczy organizacji, które w poprzednim roku spełniały co najmniej dwa z następujących kryteriów:
  - zatrudniały w przeliczeniu na pełne etaty co najmniej 50 osób,
  - miały sumę aktywów bilansu o wartości co najmniej 2,5 mln euro,
  - miały przychód netto o wartości co najmniej 5 mln euro.
- Dodatkowo OPP, które nie spełniają powyższych warunków, mogą podlegać audytowi jeśli spełnią warunki określone w Rozporządzeniu Ministra Finansów z dn. 23 grudnia 2004 r. w sprawie obowiązku badania sprawozdań niektórych organizacji pożytku publicznego. Obowiązek ten dotyczy organizacji pożytku publicznego, które nie podlegają takiemu badaniu zgodnie z przepisami o rachunkowości, ale spełniają łącznie trzy następujące kryteria:
  - realizują zadania publiczne zlecone, jako powierzone do wykonywania lub do wspierania zadania publicznego, oraz
  - otrzymały w roku obrotowym łączną kwotę dotacji na realizację tych zadań w wysokości co najmniej 50 tys. zł, oraz
  - osiągnęły w roku obrotowym przychody w wysokości co najmniej 3 mln zł.
- Organizacja musi zbadać sprawozdanie finansowe za rok następujący po roku w którym spełniła wyżej wymienione warunki.

Przydatne linki

- [wzor sprawozdanie merytoryczne OPP 2012.doc \(.doc - 340992 bajtów\)](#)
- www.cuw.gov.pl
- <http://www.pozytek.gov.pl/Opublikuj,sprawozdanie,w,bazie,742.html>
- www.ngo.pl

Akty prawne

- Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. Nr 96, poz. 873 z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 22 stycznia 2010 r. o zmianie ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. nr 28, poz. 146).
- Ustawa z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych. (Dz.U. z 2000 r. Nr 14, poz. 176 z późn. zm.)
- Ustawa z dnia 20 listopada 1998 r. o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne (Dz.U. 1998 nr 144 poz. 930 z późn. zm.)
- Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2005 r. Nr 8, poz. 60, z późn. zm.)

Akty prawne

- Rozporządzenie MSWiA w sprawie sposobów przeprowadzania zbiorów publicznych oraz zakresu kontroli nad tymi zbórkami z dnia 6 listopada 2003 r. (Dz. U. Nr 199, poz. 1947 z późn. zm.)
- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie rocznego sprawozdania merytorycznego z działalności organizacji pożytku publicznego z dnia 23 marca 2011 r. (Dz. U. Nr 80, poz. 434)
- Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 23 grudnia 2004 r. w sprawie obowiązku badania sprawozdań finansowych organizacji pożytku publicznego (Dz.U. Nr 285, poz. 2852)

Źródła informacji

- Poradnik dla organizacji pozarządowych:
www.ngo.pl
- Akty prawa polskiego regulujące działalność organizacji pozarządowych